

УКРАЇНА

СТРАТЕГІЯ У СФЕРІ ЗАХИСТУ

ЧЕРВЕНЬ 2015

I. КОНТЕКСТ

Збройний конфлікт в Україні розпочався в середині квітня 2014 року, з того часу більше 6 000 осіб загинули (з них принаймні 375 жінок і 63 діти) і 14 740 осіб було поранено. Станом на 6 квітня Міністерство соціальної політики повідомило про 1 213 011 зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб по всій країні.

Сторони конфлікту продемонстрували повну зневагу до принципів пропорційності і розрізнення, що призвело до надмірної шкоди мирному населенню. Значна частка з більш ніж мільйона мирних жителів, які були примусово переміщені через збройний конфлікт, зараз є надзвичайно вразливими; багато з тих, хто не зміг виїхати з територій проведення бойових дій, також у небезпеці. З урахуванням масштабної кризи у сфері захисту, під загальним керівництвом Координатора-резидента ООН / Координатора з гуманітарних питань ООН в грудні 2014 року в Україні було активовано кластер з питань захисту.

Ця стратегія була розроблена в рамках підтримки всеосяжних заходів з реагування на гуманітарну кризу. За оцінками, принаймні 5 мільйонів осіб потребують захисту і допомоги у таких сферах як житло, охорона здоров'я, забезпечення продуктами харчування.

Враховуючи масштаби кризи у сфері захисту, різке збільшення правопорушників і обмежені можливості у наданні допомоги на місцевому рівні, дана стратегія ставить за мету вжиття реалістичних заходів реагування на першочергові проблеми у сфері захисту. Заходи гуманітарного реагування в сфері захисту з боку гуманітарного співтовариства, як зазначено у даній стратегії, не можуть бути заміною узгоджених дій усіх зацікавлених сторін – повної захищеності постраждалого населення можна досягти лише шляхом вирішення поточного конфлікту на основі поваги до прав людини і встановлення верховенства права.

Ця стратегія є частиною комплексної стратегії, яка, в свою чергу, включає в себе і враховує дані щодо функціонування та стратегічних напрямків діяльності суб-кластерів з питань захисту дітей і з питань подолання гендерно обумовленого насильства (а також інших суб-кластерів та робочих груп, заснованих в рамках роботи Кластера з питань захисту).

Метою діяльності Кластера з питань захисту є забезпечення скоординованих, передбачуваних, ефективних та підзвітних заходів реагування з боку гуманітарних організацій на проблеми у сфері захисту, що спричинені поточним збройним конфліктом в Україні. Крім того, Кластер з питань захисту ставить за мету надання рекомендацій Координатору з гуманітарних питань, гуманітарним організаціям, що працюють в країні та іншим кластерам щодо ризиків у сфері захисту і допомоги їм з метою забезпечення заходів із захисту в усіх напрямках їхньої діяльності.

Гуманітарні принципи забезпечують фундаментальну основу для гуманітарної діяльності та лежать в основі роботи кластера і цієї стратегії; (i) гуманність (ii) нейтральність (iii) неупередженість.

II. ВИЗНАЧЕННЯ РИЗИКІВ У СФЕРІ ЗАХИСТУ

Нижче наведено сумарний аналіз актуальних ключових проблем у сфері захисту в Україні. Даний аналіз ситуації не є вичерпним, він лише визначає ключові питання, що мають бути вирішені в рамках Кластера. Дана схема визначення пріоритетів не перешкоджає партнерам реагувати на недоліки, визначені в процесі роботи і задовольняти потреби, що виникають на місцях. Важливо пам'ятати, що ризики, проблемні питання, потреби та реагування на підконтрольних Уряду України територіях суттєво відрізняються від неконтрольованих Урядом територій. Діяльність Кластера з питань захисту зосереджена на населенні, що постраждало внаслідок конфлікту, а саме (i) ВПО та (ii) особи, які проживають на неконтрольованих Урядом територіях та групи ризику, які визначено нижче.

2.1 ПОРУШЕННЯ ПРАВА НА ЖИТТЯ: БЕЗПЕКА ТА ЗАХИСТ

Протягом року з початку антитерористичної операції в середині квітня 2014 року більш ніж 6 200 осіб (військовослужбовців і мирного населення) загинули і понад 15 500 були поранені. Ці дані є приблизними, станом на 20 квітня 2015 року, точна кількість загиблих і поранених може бути значно більшою. Їхня кількість була недооціненою з самого початку конфлікту. Сотні людей вважаються зниклими безвісти, сотні тіл загиблих і досі не знайдено чи не ідентифіковано.

Є повідомлення і заяви про позасудові страти, катування і жорстоке поводження з особами, які потрапили в полон до озброєних груп, а також про довільне затримання і таємне тримання під вартою, а також жорстоке поводження із затриманими особами, зі сторони Збройними сил України та правоохоронних органів.

- **РИЗИКИ ПОВ'ЯЗАНІ З РОЗМІНУВАННЯМ:**

Поки ніяких офіційних досліджень не проводилося, очікується, що гуманітарні заходи щодо мін, вибухонебезпечних пережитків війни (ВПВ) і саморобних вибухових пристроїв (СВП) мають значний ефект. За повідомленнями, міни та міни-пастки були закладені з наміром заблокувати доступ до необхідної інфраструктури, а також до лісів та посадок, де люди збирають дрова для опалення своїх будинків. Використання касетних боєприпасів в міських і сільських районах блокує доступ до приватних господарств і сільськогосподарських підприємств; це створює серйозні негативні наслідки в областях, де багато населення залежить від сільського господарства. Є окремі повідомлення про жертв мін / ВПВ / СВП в засобах масової інформації та від гуманітарних НУО / цивільних волонтерських організацій. Відбувається офіційний збір даних з боку профільних державних установ, проте результати не оприлюднюються.

Результатом вищенаведеної ситуації є наступні ризики: особи, які залишаються на не розмінованих уражених територіях; негативний вплив на можливості повернення ВПО на попередні місця проживання, а також на відновлення інфраструктури в уражених районах, де не було проведено заходів з розмінування; безпека доставки гуманітарних вантажів у згадані райони.

- **ЕВАКУАЦІЯ:**

Для забезпечення безпеки цивільного населення, яке опинилось у зоні конфлікту, було організовано гуманітарні евакуації. В ході цих евакуацій виникла низка проблем із захистом, а саме: складнощі з організацією евакуації зі спеціальних установ для інвалідів, літніх осіб або дітей, в тому числі, - з вивезенням документації (посвідчення особи, медичні карти, і т.д.); виявлення місць для розміщення евакуйованих осіб в інших об'єктах на контрольованих Урядом територіях; необхідність отримання згоди на евакуацію у осіб, що може бути важко отримати (через велику кількість таких осіб, їхню інвалідність, тощо або просто тому, що не всі згодні на евакуацію); проблеми у сфері безпеки безпосередньо у момент евакуації (обстріли з важких озброєнь) і в деяких випадках відмова з боку так званої «влади» самопроголошених «Донецької народної республіки» та «Луганської народної республіки» дозволити евакуацію; організація перевезень і прийому евакуйованих осіб на місцях; розділення сімей. Координація дій зацікавлених сторін також згадувалась як проблемне питання.

2.2 СВОБОДА ПЕРЕСУВАННЯ

Сторони конфлікту продовжують накладати обмеження, як тимчасові, так і довгострокові, на свободу пересування цивільного населення. 21 січня 2015 року набув чинності Тимчасовий порядок в'їзду на неконтрольовану територію та виїзду з неї громадян України та іноземців (осіб без громадянства). З посиланням на інтереси національної безпеки, згаданий Порядок обмежив рух цивільних осіб, легкових і вантажних автомобілів. В рамках порядку було організовано видачу спеціальних перепусток, заявку на отримання яких необхідно подавати заздалегідь, крім того, в Порядку відсутнє окреме положення для цивільних осіб, які хочуть виїхати виключно з міркувань безпеки, залишивши, таким чином, перетин лінії зіткнення на розсуд місцевих військовослужбовців та посадовців органів безпеки, що часто призводить до корупції. Відсутня юридична процедура оскарження відмови у видачі перепустки. Порядок безпосередньо впливає на цивільних осіб і ВПО, які намагаються залишити зону конфлікту в пошуках безпеки. Він також ізолює людей в непідконтрольних Уряду районах, ускладнює рішення проблемних питань і перешкоджає процесам примирення. Обмеження можливостей пересування також перешкоджають доступу осіб до медичної допомоги за межами своїх адміністративних районів (областей), в тому числі в аспекті лікування ВІЛ та туберкульозу, від якого залежить життя пацієнтів.

2.3 ДОСТУП ДО БАЗОВИХ ПОСЛУГ

Указ Президента, підписаний у листопаді 2014 року, яким припинено фінансування державних установ, зокрема лікарень, на непідконтрольних Уряду територіях потенційно має серйозні наслідки для широкого кола економічних і соціальних прав. Доступ ураженого конфліктом населення до послуг охорони здоров'я, включаючи нестачу ліків, продовольчої допомоги, водопостачання та санітарії, а також освіти відсутній або ж серйозно ускладнений. Виплати заробітної плати, пенсійний та інших соціальних виплат особам, що проживають на територіях, що підконтрольні незаконним збройним формуванням, також були припинені у листопаді 2014 року. Щонайменше 400 000 пенсіонерів в Луганській та Донецькій областях залишилися без регулярного доходу у зв'язку з припиненням асигнувань з державного бюджету.

Занепокоєння також викликають питання, пов'язані з наданням базових послуг на підконтрольних Уряду територіях, головним чином через збільшення навантаження на систему надання державних послуг зі збільшенням кількості переміщених осіб. Незважаючи на зусилля органів місцевої влади, центри прийому ВПО в багатьох місцях

перевантажені, їхні ресурси обмежені і вони не готові до можливого інтенсивного переміщення, спричиненого активізацією бойових дій в певних районах і необхідних заходах евакуації.

2.4 ПРОБЛЕМИ, ПОВ'ЯЗАНІ З РЕЕСТРАЦІЄЮ

Незважаючи на значну кількість зареєстрованих вимушених переселенців, є також ВПО, які уникають реєстрації, через різноманітні труднощі, пов'язані з нею. ВПО-представники меншин не реєструються через відсутність документів, що посвідчують особу, а також через те, що процедура реєстрації може виявитись надто складною для деяких категорій осіб, таких як літні особи та люди в біді, в той час як держава не може забезпечити необхідну кількість соціальних працівників для задоволення їхніх потреб. Співробітники Міністерства соціальної політики не застосовували послідовну процедуру реєстрації, в той час як соціальні працівники не допомагають людям зареєструватися. Крім того, процедури, що в звичайний час покликані захищати права громадян, наприклад, вимога довести право опіки над дитиною, зараз перешкоджають реєстрації дітей без супроводу дорослих чи розлучених з батьками, що переміщуються у супроводі інших членів родини чи опікунів. Багато ВПО не шукають допомоги та не реєструються у Міністерств. побоюючись, що чоловіки призовного віку з переміщених сімей можуть бути мобілізовані, або ж вони стурбовані можливим негативним ставленням з боку влади, а крім того їх непокоїть можлива реакція на їх реєстрацію з боку так званої влади на непідконтрольних Уряду територіях. Крім того, вважається, що зареєстровані ВПО відносяться до найуразливішої категорії переселенців і найбільше потребують соціальної підтримки. Ці побоювання посилюються недотриманням законодавства у сфері захисту персональних даних. Потенційно велика група незареєстрованих ВПО були переміщені з територій, що не входять до державного переліку територій, непідконтрольних Уряду, і тому не можуть бути визнані переселенцями відповідно до законодавства. Відсутня прискорена процедура для осіб з інвалідністю, літніх осіб або дітей без супроводу дорослих.

2.5 ОСОБИ ТА ГРУПИ ОСІБ У ЗОНІ ПІДВИЩЕНОГО РИЗИКУ

а) Інституціоналізовані особи: пенітенціарні установи, будинки престарілих, психоневрологічні та інші установи продовжують функціонувати хоч і без фінансування з боку Уряду, будучи повністю залежними від гуманітарної допомоги. Гуманітарні організації повідомляють постійну нестачу ліків та гігієнічних наборів.

б) Особи з інвалідністю: особи з інвалідністю та прикуті до ліжка особи перебувають у небезпеці під час активної фази збройного протистояння через обмеження у пересуванні, оскільки навіть у випадку організованої евакуації спеціальний транспорт часто відсутній. Ці особи часто залежать від ліків і спеціального обладнання, яке відсутнє або наявне у обмеженій кількості на непідконтрольних Уряду територіях. Припинення функціонування системи соціального забезпечення і залежність від волонтерів також призвели до зменшення їх підтримки. Місця колективного перебування та квартири у приймаючих громадах часто не оснащені спеціальними засобами для осіб з інвалідністю, включаючи доступ до води та санітарних умов, а також до певних послуг, наприклад, реабілітації, правового захисту та спеціальних предметів (допоміжні пристрої, спеціальні предмети гігієни, тощо).

в) Меншини: за повідомленнями, представники релігійних громад та інших меншин, таких як роми, ставали об'єктами погроз і нападів на непідконтрольних Уряду територіях. Роми часто не мають документів, необхідних, щоб подати заявку на отримання дозволу для перетину лінії зіткнення або ж для оренди квартир як ВПО. Крім того, є повідомлення, що переміщених ромів не приймають у місцях, куди вони прибувають і відмовляють їм у базових послугах;

г) Особи літнього віку: особи літнього віку, які проживають у селах чи невеликих містах, перебувають у надскладній ситуації, оскільки так звані «місцеві органи влади», а також гуманітарні організації не надають їм допомогу протягом тривалого часу. Скасування соціальних виплат в багатьох випадках призвело до повної втрати доходу.

2.6 ПОРУШЕННЯ ПРАВ ДІТЕЙ

Конфлікт особливо впливає на права дітей. За попередніми оцінками, діти становлять 18 % від усієї кількості внутрішньо переміщених осіб. Істотна кількість неповнолітніх втекла від насильства з родичами, однак без супроводу своїх батьків. Діти у супроводі дорослих, які не є їхніми законними опікунами, не підлягають реєстрації як ВПО, а тому не отримують соціальних виплат. Довготривале розлучення з сім'єю, в тому числі, дітей, відправлених за кордон, також стає викликом для підтримки єдності родин. Це спричиняє серйозне занепокоєння в країні, де дитяча проституція та торгівля дітьми, як міжнародна, так і внутрішня, були проблемою ще до початку конфлікту. Більш того, знищення системи надання соціальних послуг на неконтрольованій Урядом території, ускладнює реакцію на зловживання, експлуатацію, зневагу і насильство.

Установи, які здійснюють догляд сиріт, дітей з інвалідністю та з іншими потребами на охоплених конфліктом територіях, перепоповнені, а відсутність доступу до них заважає проведенню моніторингу та відповідному реагуванню. Певна кількість цих установ, включаючи школи, дитячі садки, лікарні, де здійснюють догляд за дітьми з ВІЛ/СНІД та сиротинці,

були знищені або пошкоджені під час конфлікту. Випадки гендерно обумовленого насильства щодо неповнолітніх дівчат, скоєні комбатантами, були акуратно повідомлені під час швидких оцінок. За наявними повідомленнями, підлітків, зокрема хлопчиків, однак не тільки, заохочували приєднуватися до збройних груп, або підтримувати їх, однак навіть якщо ризик і великий, будь-яка інформація щодо вербування неповнолітніх збройними групами.

Після місяців обстрілів та конфлікту необхідність соціально-психологічної підтримки залишається високою, що підтверджується висновками відповідного моніторингу та обговорень із ВПО. Особливу увагу варто приділити дітям з обох сторін зони зіткнення, а також в Донецьку та Луганську, де діти все ще піддаються насильству. Відсутність послуг, обмежені можливості та зменшена кількість соціальних працівників в цих зонах особливо впливає на неможливість організації ведення випадку і пере направлення для дітей.

2.7 ГЕНДЕРНЕ НАСИЛЬСТВО

Гендерне насильство (ГН) було визнане усіма громадами однією з найбільших проблем під час кризи, і залишається фактором значного ризику в уражених районах України. В одному з останніх звітів з оцінки потреб з'ясування і погрози з боку озброєних чоловіків були визначені як причина для занепокоєння в кількох індивідуальних інтерв'ю.

Крім того, в ході проведення низки оцінок було відзначено, що в умовах теперішньої кризи багато факторів ризику насильства були очевидними і безпосередньо пов'язані з постійними намаганнями ВПО задовольнити свої нагальні потреби для виживання. За оцінками Фонду народонаселення ООН в рамках всебічної оцінки потреб, що проводилась в 16 областях України (січень 2015 р.), жінки ВПО стикалися з різними формами насильства, у тому числі з погрозами зброєю (9,3%), психологічним (24%), сексуальним (1,3%), залякуванням (15,6%) і побутовим насильством (1%).

Повідомляється про високий рівень насильства по відношенню до жінок як з боку демобілізованих учасників бойових дій, так і з боку чоловіків, які не брали участь у конфлікті і не можуть працевлаштуватись на новому місці проживання, а також про випадки утискань, залякувань і насильства щодо самих чоловіків, які не брали участь у збройному конфлікті. Є також незадокументовані повідомлення про високий рівень сексуального насильства в зоні конфлікту, що вимагає підтвердження доказами, а також організації надання медичної, психологічної та правової допомоги. Ризик зараження і розповсюдження ВІЛ є реальною загрозою в даному контексті.

Ще до кризи повідомлялось про випадки інших видів гендерно обумовленого насильства, таких як насильство з боку інтимних партнерів чи торгівлі людьми з метою сексуальної експлуатації. Група експертів Ради Європи по боротьбі з торгівлею людьми (GRETA) заявила про побоювання негативних наслідків кризи для діяльності по боротьбі з торгівлею людьми, і відмітила, що все більша кількість ВПО стає потенційними об'єктами торгівлі людьми

2.8 ПЕРЕМІЩЕННЯ

Внутрішнє переміщення стало однією з визначних ознак конфлікту в Україні, станом на 6 квітня Міністерство соціальної політики зареєструвало 1 213 011 ВПО по всій країні. Можливості з розміщення у областях, що межують із зоною конфлікту, вже майже вичерпані. Державна служба України з надзвичайних ситуацій закликає ВПО, які прибувають до таких міст як Харків чи Слов'янськ, їхати вглиб країни – до центральних та західних областей. Більшість ВПО в Україні змінювали місце свого перебування принаймні двічі в процесі переміщення. Третина переїжджала три рази і більше. Повторні переїзди викликані здебільшого пошуками зручного, безпечного житла за прийнятну ціну, проте такі переїзди переривають нормальний плін життя ВПО, в той час як вони шукають комфортних умов.

Переміщення в Україні відбувається за тими самим зразками, що й протягом криз в інших країнах. Жінки і діти складають значну частину населення ВПО: у п'яти східних областях, число жінок працездатного віку (часто з дітьми) в середньому становила 34% від усіх ВПО у вересні та жовтні 2014 року. Їхня частка з тих пір зменшилась, а кількість ВПО з інвалідністю та осіб літнього віку зросла з 17% у грудні до 70% у січні 2015 року. Відносно невелика кількість осіб з інвалідністю та літніх ВПО в перших хвилях переміщення є характерною для внутрішнього переміщення, через проблеми мобільності, страх невідомості на новому місці проживання, дезінформації і чуток, або ж через небажання осіб немолодого віку (як правило, мова йде про осіб старше призовного віку) залишати домівки і знайомі місця. Нинішнє зростання кількості осіб літнього віку та осіб з особливими потребами серед ВПО спричинене різними обставинами, в тому числі неможливістю отримувати соціальні виплати. В цілому, з вересня 2014 року, відсоток чоловіків працездатного віку серед зареєстрованих переміщених осіб на сході залишився незмінним, в середньому становить 15%-17% від загального числа вимушених переселенців.

Інформація щодо якісного складу переміщеного населення отримується з різних джерел. Дані, що отримуються з системи реєстрації не дозволяють побачити розподіл переміщеного населення за віком, статтю та іншими ознаками і не дозволяють якісно оцінити структуру ВПО. Наявна лише наступна інформація: 60% ВПО складають пенсіонери (особи, які отримують соціальні виплати), 45% – особи з інвалідністю і 12% - діти.

2.9 ЗАТЯЖНИЙ ХАРАКТЕР ПЕРЕМІЩЕННЯ / ВІДСУТНІСТЬ ПЕРСПЕКТИВ ДОВГОТРИВАЛИХ РІШЕНЬ

В той час як багато ВПО бажають якнайшвидше повернутись до місця постійного проживання щойно обставини стануть сприятливими, важливо визнати, що для багатьох переселенців переміщення матиме затяжний характер. ВПО, які не мають можливості повернутись до своїх домівок, потрібно належним чином інтегрувати і інших областях України, на добровільній основі і після погодження з ними. У статті 2 Закону України «Про забезпечення прав і свобод переміщених осіб», гарантується право ВПО на повернення і реінтеграцію, проте в законі не дається жодних гарантій щодо інтеграції в інших областях України, як це вимагається міжнародними стандартами, включно з Керівними принципами ООН з питань внутрішнього переміщення осіб в середині країни.

2.10 РИЗИКИ ПОВ'ЯЗАНІ З ПРАВАМИ ВЛАСНОСТІ НА ЖИТЛО, ЗЕМЛЮ ТА МАЙНО

Відповідно до Закону України про вимушених переселенців, внутрішньо переміщені особи мають право на отримання від виконавчих органів державної влади та органів місцевого самоврядування та приватних юридичних осіб безоплатне тимчасове житло (проте ВПО зобов'язані сплачувати за комунальні послуги) на період до шести місяців з дати реєстрації у якості ВПО; для багатодітних сімей, осіб з обмеженими можливостями і літніх людей цей термін може бути продовжений. На сьогоднішній день, Уряд не прийняв процедуру реалізації цього положення Закону. На практиці, Уряд надає тимчасове житло тільки 3-5% ВПО у місцях компактного проживання. Тим не менш, Уряд заявляє про наявні місця проживання, де можна розмістити 15 000 ВПО, з яких 12 000 придатні для дітей вразливих категорій, а решта – для дорослих. У більшості східних областей країни, де концентрація переміщеного населення є досить високою, потенціал подальшого розміщення переселенців уже вичерпано.

Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» містить ряд положень, що стосуються правового регулювання питань житла, землі та власності. Цей Закон не містить положень щодо захисту, відновлення та компенсацій за втрачене майно. Кілька змін до закону зараз знаходяться на обговоренні у парламенті, включно з питаннями прав на житло, землю і власність.

Основні ризики, що відзначаються на місцевому рівні, стосуються обмеженого доступу ВПО до їхнього майна на територіях, постраждалих від конфлікту, відсутність порядку оцінки пошкоджень та системи компенсацій.

2.11 ПСИХОСОЦІАЛЬНІ ПОТРЕБИ

Після декількох місяців обстрілів і збройного протистояння, є серйозна необхідність психологічної підтримки, що також показали результати моніторингу ситуації у сфері захисту та бесіди з ВПО. Особливу увагу слід приділяти дітям, насамперед у Луганську та Донецьку, де діти все ще у небезпеці стати жертвами насильства. Відсутність послуг, обмежені можливості допомоги і зменшення кількості соціальних працівників у цих областях мають негативний вплив на дітей; кожен з таких випадків повинен бути розглянутий і переданий для вирішення. Існує ризик для збільшення випадків насильства в сім'ї, спричиненого тим, що демобілізовані військовослужбовці не отримують відповідних соціальних та психологічних послуг, а також на основі деструктивного впливу переміщення та його впливу на родинні відносини.

III. ЦІЛІ КЛАСТЕРА З ПИТАНЬ ЗАХИСТУ

Відповідно до Плану гуманітарного реагування на 2015 рік (Humanitarian Response Plan (HRP)), Кластер з питань захисту, включно з суб-кластерами з питань захисту дітей і протидії гендерно обумовленому насильству, а також інших суб-кластерів та робочих груп, створених в рамках роботи кластера з питань захисту) ставить собі за мету захистити, підтримати та посилити стійкість, благополуччя та єдність родин ураженого конфліктом населення. Цілі Кластера засновані на принципах міжнародного гуманітарного права та міжнародного права прав людини.

Загальні стратегічні цілі Плану гуманітарного реагування для України наступні:

1. Задоволення потреб ВПО та постраждалого населення і сфері захисту, керуючись міжнародними гуманітарними нормами та стандартами.
2. Надання життєво необхідної допомоги та забезпечення недискримінаційного доступу до якісних базових послуг для ВПО та ураженого населення, приділяючи особливу увагу особам з вразливих категорій.

3. Покращення доступу ВПО і уражених конфліктом осіб до високоефективних заходів раннього відновлення з акцентом на надання можливостей для самозабезпечення, нормалізації процесів отримання основних послуг, зусиль з повернення і примирення, з увагою до скорочення соціальної нерівності.

Відповідно до вищезазначеного, цілями Кластера з питань захисту є::

- 1) Посилення захисту цільових груп;
- 2) Забезпечення повного доступу цільових груп до всіх послуг без проявів дискримінації;
- 3) Розробка довготривалих рішень

Кластер з питань захисту зосереджуватиме свою діяльність на територіях, визначених в Плані гуманітарного реагування, зокрема, в зонах 1, 2, 3 . Ризикам у сфері захисту, з якими стикаються діти, приділяється особлива увага в рамках роботи суб-кластера з питань захисту дітей, яка розроблятиме свою власну стратегію та план роботи в рамках стратегії Кластера з питань захисту. Так само, спеціальні заходи реагування на проблему гендерного насильства координуватимуться через суб-кластер з питань подолання гендерно обумовленого насильства з розробкою адаптованої стратегії і плану дій.

IV. ПРІОРИТЕТНІ ЗАХОДИ РЕАГУВАННЯ КЛАСТЕРА З ПИТАНЬ ЗАХИСТУ

ЦІЛІ	РИЗИКИ	ЗАХОДИ РЕАГУВАННЯ
Посилення захисту цільових груп	<p>2.1 Порушення права на життя: питання безпеки та захисту</p> <p>2.2 Свобода пересування</p> <p>2.5 Особи і групи осіб в особливій небезпеці</p> <p>2.6 Порушення прав дітей</p> <p>2.8 Переміщення</p>	<p>Комплексний підхід до реагування</p> <p>Моніторинг, оцінювання та звітність в сфері захисту, включаючи випадки порушень міжнародного гуманітарного права та міжнародного права прав людини з метою забезпечення інформування, реагування, просвітницької роботи і задоволення потреб у сфері захисту, з особливою увагою до груп осіб, які можуть бути найбільш вразливими перед викликами у сфері захисту;</p>
Забезпечення повного доступу цільових груп до всіх послуг без проявів дискримінації	<p>2.3 Доступ до базових послуг</p> <p>2.4 Проблеми з реєстрацією</p> <p>2.11 Психосоціальна підтримка</p>	<p>Інформаційно-просвітницька робота і консультації щодо розробки політики в сфері розробки законів та процедур, що мають вплив на сферу захисту; Кластер приділятиме особливу увагу проблемі свободи пересування та законодавству в сфері захисту прав ВПО. Кластер забезпечуватиме прийняття обґрунтованих рішень з боку гуманітарного співтовариства і продовжуватиме інформаційну роботу з країнами-учасницями щодо ключових питань захисту і фінансування;</p> <p>Забезпечити задоволення потреб у сфері захисту шляхом надання психосоціальної підтримки, правової допомоги, перенаправлення до постачальників спеціальних послуг, надання цільової допомоги, а саме грошової допомоги, проведення робіт пов'язаних з процесами розмінування та попередження про міни та боєприпаси, а також адресна допомога для груп ризику, зокрема, дітей;</p>
Розробка довготривалих рішень	<p>2.9 Затяжний характер переміщення / відсутність перспектив довготривалих рішень</p> <p>2.10 Права на житло, землю і власність</p>	<p>Розвиток координації дій, необхідної для визначення прогалин/дублювань і варіантів реагування; розробка інструментів управління інформацією, таких як матриця 3W (who, where, what) (хто робить що де і коли) і складання Плану на випадок надзвичайної ситуації; визначення здобутого досвіду, а також ключових потреб, що потребуватимуть задоволення у випадку ескалації конфлікту;</p> <p>Підвищення обізнаності та нарощування потенціалу за допомогою навчання та розробки інструментів / матеріалів з питань захисту, включаючи аспект надання захисту в масштабах всього комплексу заходів гуманітарного реагування та розробка механізмів підзвітності перед постраждалим населенням.</p>

V. ОЧІКУВАНИЙ ВПЛИВ ДІЯЛЬНОСТІ КЛАСТЕРА З ПИТАНЬ ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ

- Визначення проблем у сфері захисту, що потребують першочергового реагування, а також прогалин і викликів;
- Підвищення обізнаності щодо проблем у сфері захисту та нарощування потенціалу ключових зацікавлених сторін по врегулюванню цих проблем;
- Ефективна загальна координація заходів у сфері безпеки, що забезпечують вирішення ключових проблем в Україні;
- Підтримка ініціатив з мобілізації ресурсів з боку Кластера та партнерів;
- Проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи, результатом якої є комплексне розуміння ключових проблем у сфері захисту, вирішення яких є пріоритетним для України, з боку основних зацікавлених сторін, включно з Урядом України і збройними формуваннями.

VI. РИЗИКИ І ПЕРЕШКОДИ

- Погіршення ситуації в сфері безпеки і проблеми з доступом до постраждалих від конфлікту територій може становити перешкоди для присутності гуманітарних акторів на місцевому рівні;
- Нестача фінансування означає неможливість реалізації певних заходів;
- В контексті діяльності в рамках Плану гуманітарного реагування на 2015 рік виникають виклики щодо визначення того, які проекти отримують фінансування і від кого, хто з партнерів впроваджуватиме їх. З цією метою партнери, що вже достатньо завантажені роботою, отримують запити щодо детальної інформації про свої проекти з метою визначення недоліків та накладок в діяльності гуманітарного співтовариства;
- Протягом роботи виявляються додаткові проблеми і фокус зміщається з тих напрямків діяльності, що визначені пріоритетними у даній стратегії.

VII. КЛЮЧОВІ ДОКУМЕНТИ

- План гуманітарного реагування (Humanitarian Response Plan [HRP]);
- Регламент роботи Кластера з питань захисту (Protection Cluster Terms of Reference);
- Стратегія інформаційно-роз'яснювальної роботи Кластера з питань захисту (Protection Cluster Advocacy strategy).